

Biuletyn Polonistyczny

03.11.2015

Data wydarzenia: 13.04.2016 - 14.04.2016

Regionalizm literacki wobec historii i pamięci / V konferencja z cyklu "Nowy regionalizm w badaniach literackich"

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Olsztyn

Organizatorzy: Komitet Nauk o Literaturze PAN PAN, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

---

Komitet Nauk o Literaturze Polskiej Akademii Nauk

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

zapraszają

na V konferencję z cyklu Nowy regionalizm w badaniach literackich,

**która odbędzie się w Olsztynie w dniach 13-14 kwietnia 2016 roku pod
hasłem**

REGIONALIZM LITERACKI WOBEC HISTORII I PAMIĘCI

Odzwierciedlona w literaturze „pamięć”, jak i przebieg dziejów, w wymiarze lokalno-regionalnym wygląda inaczej niż w wymiarze „głównego nurtu”. Narracje i kreacje lokalne i regionalne mają swoją specyfikę, polegającą m.in. na dążeniu do utrwalania i uczestnictwa w „wielkiej historii” na swój sposób, podlegają tabuizacji i detabuizacji. W zapisach literackich odnotowujemy rozdźwięki pomiędzy „wielką” i „małą historią”. Wersje zdarzeń podawane przez jedną i drugą zazwyczaj nie nakładają się dokładnie, lecz niekiedy rywalizują ze sobą lub są względem siebie alternatywne. „Wielka historia” wiąże się z oficjalną, „obiektywną”, upaństwowioną, „poprawną” wykładnią dziejów, ta „mała” zaś ma charakter niszowy i „kontrowersyjny”.

Chcemy przedyskutować ogólniejsze i bardziej szczegółowe kwestie obecności „historii” i „pamięci” w literaturze, osadzonej w określonym regionie. Tematem wystąpień mogą być wzajemne relacje pomiędzy historią polityczną, pamięcią zbiorową oraz indywidualną a literaturą regionalną. Oczywiście, zdajemy sobie sprawę z tego, że każdy tekst literacki zawsze odzwierciedla narzuconą lub wybraną indywidualną narrację o historii, stanowi emanację czyjejs pamięci.

Rozdźwięki między z takich czy innych powodów „spreparowaną” historią a literackimi zapisami pamięci osobistej, rodzinnej, lokalnej stanowią obszar tylko częściowo zbadany.

W dziejach mniejszych i większych społeczności oficjalna historia rozmijała się (lub nadal się rozmija) z tym, co jest zapamiętane przez konkretne osoby. Ponadto nacisk położony na historię i pamięć wynika z przekonania, iż literatura regionalna w Polsce kształtowała się pod presją izolowanych, stroniczo interpretowanych lub wypieranych wydarzeń historycznych. Jednakże weryfikacji i krytycznej lektury pod tym względem wymagają utwory dawnych i nowszych okresów literackich. Przykładowo w odniesieniu do dwudziestolecia międzywojennego, jak i powojennego chodzi m.in. o doświadczenia przesiedleńcze, które dopiero współczesnej literaturze w bardziej otwarty sposób dochodzą do głosu.

Chcemy zadać pytanie o tabuizację historii w literaturze regionalnej tej, która powstawała w różnych ośrodkach Polski XX wieku, jak również już w XXI w. Żywotną problematykę obejmują rozmaite formy niepamięci i sposoby radzenia sobie z nimi przez pisarzy, poetów i eseistów. Serię zagadnień wyznaczają napięcia pomiędzy pamięcią indywidualną i postpamięcią w świadectwach autobiograficznych oraz literaturze fikcyjnej, rozpatrywane jako reakcja na doświadczenia „wielkiej historii”.

W polu zainteresowań znajdują się także kwestie dotyczące roli pisarza w tworzeniu, podtrzymywaniu i przekształcaniu historii i pamięci w społeczności danego regionu. Stąd wynikają kluczowe sprawy, związane z przekazywaniem historycznego dziedzictwa kulturowego w obrębie literatury regionalnej, która częściej sprzyjała utrwalaniu rozmaitych stereotypów niż przeciwstawiała się im. Oczekujemy w związku z powyższym także krytycznych opracowań na temat funkcjonowania regionalnych muzeów literackich, obecności historii i pamięci w narracjach turystycznych.

Zagadnień, wynikających ze ścierania się historii i pamięci w literaturze regionalnej, nasuwa się więcej, np. problem czytania utworu jako swego rodzaju złoza archeologicznego regionu, czy też jako narzędzia propagandy, cenzurowania historii itd.

Lista pytań jest otwarta, niektóre z nich można postawić następująco:

1. Czy i w jaki sposób literatura regionalna proponuje własny dyskurs o historii?
2. W jakim sensie literatura danego regionu jest świadectwem „pamięci”, a w jakim „historii”?
3. Dlaczego i jak „pamięć” i „historia” są deformowane, co wynika z ich instrumentalizacji?
4. Jakie treści historyczne i pamiętane, kiedy i dlaczego są wypierane z „pamięci” (i np. nie wchodzą w „pamięć komunikacyjną”)?
5. Jak i w jakim celu w literaturze „pamięć” i „historia” podlegają cenzurze (obyczajowej, moralnej, religijnej, politycznej)?
6. Jak literatura w wymiarze lokalno-regionalnym reaguje na radykalne przerwanie ciągłości kulturowej?

7. Czy istnieje „etyka pamięci”?
8. Jakie relacje zachodzą pomiędzy literackim ujmowaniem „pamięci” i „historii” a kształtowaniem się wspólnoty, więzi społecznych, tożsamości?
9. Jak literatura przekazuje dziedzictwo kulturowe regionu?
10. Jak literatura regionalna radziła i radzi sobie z trudnymi problemami dwudziestowiecznej przeszłości (życie pod zaborami, I wojna światowa, odzyskanie niepodległości w 1918, złożoność dwudziestolecia międzywojennego, okres wojny i okupacji, Holocaust, żołnierze wyklęci, przesiedlenia, PRL, stan wojenny w Polsce, transformacja po 1989 r.)?

Przewidujemy wystąpienia o długości 20 minut. Prosimy o zgłoszenia tematu z krótką (do ok. 600 znaków) informacją o tezach i spodziewanych wynikach badań do 4 marca 2016 r. Informację o zakwalifikowaniu tematów prześlemy do 11 marca 2016 r. Opłata konferencyjna wynosi 300 zł. Opłata dla doktorantów wynosi 200 zł. Składają się na nią następujące koszty: materiałów, 2 obiadów (13 i 14 kwietnia), uroczystej kolacji 13 kwietnia wieczorem, recenzji i publikacji. Ostateczny termin uiszczenia opłaty konferencyjnej to 21 marca 2016 r. Referaty po pozytywnych recenzjach będą publikowane w pracy zbiorowej lub czasopiśmie „Prace Literaturoznawcze”. Opłatę prosimy przesyłać na konto nr 92 10301218 0000 0000 91132567 – z dopiskiem „REGION”. Informacje dotyczące konferencji będą dostępne na stronie: <http://regionhistoriapamiec.pl/>

Korespondencję prosimy kierować na adres:

e-mail: regionhistoriapamiec@gmail.com

Adres do korespondencji tradycyjnej:

Instytut Filologii Polskiej

Ul. Kurta Obizta 1

10-725 Olsztyn

Komitet naukowy:

prof. zw. dr hab. Małgorzata Czermińska

prof. zw. dr hab. Jarosław Ławski

prof. dr Magdalena Marszałek

prof. zw. dr hab. Bogusław Bakuła

prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński

prof. zw. dr hab. Ryszard Nycz

prof. dr hab. Robert Traba

prof. zw. dr hab. Andrzej Zawada

dr hab. Elżbieta Rybicka

Komitet organizacyjny:

prof. zw. dr hab. Zbigniew Chojnowski

prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak

dr hab. Joanna Chłosta-Zielonka, prof. UWM
dr Kamila Bialik
mgr Beata Kurządkowska
mgr Marta Małyska
mgr Agnieszka Piekarska
lic. Dawid Kraszewski

Data zgłaszania prelegentów: 04.03.2016 22:30

Data zgłaszania uczestników: 04.03.2016 22:30

Do pobrania:

- beventsfiles20162Formularz_zgxc5x82osz._regionalizm.doc

Linki:

- <http://regionhistoriapamiec.pl/>
- http://www.uwm.edu.pl/polonistyka/index.php?option=com_content&view=article&id=2553&Itemid=1

Słowa kluczowe: literatura, pamięć, historia, regionalizm, tradycja